

**Az erdélyi magyar nyelvű közgazdasági oktatás történetéből.
(1959 - 1990, folytatás az előző három számból, IV. rész)**

Már az előző számban jeleztük, hogy a két egyetem egyesítésével a magyar nyelvű közgazdasági tagozat újraindítása lehetetlenné vált. Így az 1961-ben létesült Közgazdasági Karon a magyar nyelvű tagozat szóba se került. A Bolyai Egyetemről jelentős számú magyar oktató került át az egyesített egyetemre, de legnagyobb részük háttérbe szorult, a magyar nyelvű oktatásba beleszólási joguk nem volt.

BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM – KÖZGAZDASÁGI KAR

A létrejött Közgazdasági Karra számos magyar diák került be, ami annak is tulajdonítható, hogy az első időszakban magyarul is lehetett felvételizni. A magyar diákok aránya a Közgazdasági Karon az összdiáksághoz viszonyítva hozzávetőlegesen évente 5-7-10 százalékot tett ki, ami közel sem felelt meg a magyar lakosság romániai részarányának. Az elemzett időszakban viszont közgazdasági kar működött Kolozsváron kívül Bukarestben, Jászvásáron, Temesváron és Krajován, ahol magyar hallgatók sokkal kisebb számban, vagy egyáltalán nem tanultak. Minden arra enged következtetni, hogy a magyar közgazdász hallgatók aránya elenyészően kevés volt a magyar lakosság létszámához viszonyítva.

Az egyetemen, a szaktantárgyakat a magyar diákok is románul tanulták, a diáktudományos körök tevékenysége románul folyt, az államvizsga-dolgozatokat is csak románul lehetett megírni, és megvédeni.

Az egyesítés után egy bizonyos ideig magyarul csupán a társadalomtudományokat tanították: a közgazdaságtant, filozófiát, szociológiát, gazdasági eszmék történetét. Habár ezzel a magyar közgazdasági nyelvezet elsajátításának bizonyos mértékű lehetősége megmaradt, végeredményben félmegoldásnak bizonyult, mivel a közgazdasági gondolkodás kategóriarendszerét a magyar diákok képtelenek voltak tökéletesen

elsajátítani és alkalmazni, a szaktantárgyakhoz kötődő magyar nyelvű kifejezéseket a hivatalos oktatás keretében már nem sajátíthatták el a diákok.

A Bolyai Egyetemről átkerült tanárok kénytelenek voltak az egyesítés után románul tanítani. Így például Csákány Béla a pénzügytant, Kerekes Jenő a vállalatszervezést és munkaszervezést, Szigeti Zoltán a könyvvitelt, Fogarasi József a gazdasági jogot, Veress Endre a statisztikát ezután csak román nyelven oktatta.

A közgazdasági tanszéken dolgozó magyar tanárok: Tóth József, Berényi Ádám, Szűcs Zoltán, Furdek Mátyás, Vita László, Péter György, Farkas Sándor, Tóth Anna-Mária, az egyetem valamennyi karán taníthattak románul és magyarul is, mivel a magyar tudományos szaknyelvezet mellett a románt is jól ismerték és beszélték.

A Bolyai Tudományegyetem megszüntetését, végeredményben a román egyetembe való beolvasztását, közvetlenül az 1956-os magyarországi események előzték meg, amelyek kedvező alkalmat nyújtottak a román nacionalista erőknek a magyar nyelvű egyetemi oktatás elsorvasztására. Az oktatók közül már a két egyetem egyesítése előtt többen a politikai tisztogatásnak estek áldozatul, Bereczki Andrást börtönre ítélték, Keszi Harmath Sándort és Tökés Andort eltávolították az egyetemről, Dr. Csendes Zoltán, az erdélyi magyar közgazdaságtudomány kimagasló személyisége, a statisztika szervezője és oktatója, a közgazdasági kar volt dékánja, a Bolyai Egyetem volt professzora, pedig az egyesített egyetemen felkínált prorektorságát nem vállalta el, és a magyar egyetem megszüntetése elleni tiltakozásul inkább az öngyilkosságot választotta. Hasonló sorsra jutott a közgazdaságtan kiváló előadója Molnár Miklós. Az egyetemen maradt tanárokhoz és diákokhoz a párt és állami szervek, valamint egyes nacionalista kollégák még az egyesítés után is nagyfokú bizalmatlansággal viszonyultak.

A mostoha körülmények ellenére a Bolyairól átkerült tanárok az egyesített egyetemen is megállták helyüket, szakmailag magasan képzett és jól felkészült tanerőknek bizonyultak. Az idősebb generáció többsége doktori címmel rendelkezett, a fiatalok pedig óriási ambícióval szerezték meg e tudományos fokozatot. A közgazdaságtudomány doktora minősítést nyerte el Furdek Mátyás, Vita László, Farkas Sándor, Péter György, Szűcs Zoltán, a Ia^o-ból átkerült Vorzsák Álmos a közgazdasági tanszékről, a kémiai tudományok doktora címet Vodnár János, Bíró András és Kröbl Pál, az agrártudományok doktora címet, Benke Sándor, Balog Gábor, Vincze Mária, a matematika tudományok doktora címet Kolozsi Jenő és a közgazdaságtudományok doktora címet Vorzsák Magdolna, az ágazati gazdaságtan tanszékről. A doktori disszertációk értékét az is bizonyítja, hogy legtöbbjük különböző kiadóknál könyv formájában is megjelent és ezzel a tudományban általános elismerést nyert el. A magyar anyanyelvű tanszemélyzet által publikált számos könyv, kurzus, tudományos közlemény értékes tudományos teljesítménynek bizonyult a tudományos irodalomban és az általános magyar közgazdasági műveltséget szolgálta.

A későbbiek során, a Ceau^oescu diktatúra megszilárdulásával a román nyelv használatát minden területen kötelezővé tették. A társadalomtudományokat is csak román nyelven taníthatták a magyar diákoknak. Ennek egyik leganakronisztikusabb példája, hogy a Filológia Kar magyar tagozatán magyar diákoknak magyarul tanító tanárnak a közgazdaságtant románul kellett előadnia.

Hátrányos helyzetbe kerültek a magyar nemzetiségű tanárok az előléptetések terén is. Az idősebb magyar nemzetiségű tanerők nyugdíjba vonulásakor megüresedett professzori és előadói tanári posztokba kizárólag románokat neveztek ki. Így fordulhatott

elő az is, hogy jelentős tudományos tevékenységgel és pedagógiai gyakorlattal rendelkező tanárkollégánk csak az "örökös" konferenciári rangig vihette fel, az utánpótlást biztosító fiatal magyar tanerőt egyáltalán nem vettek fel, a közgazdasági tanszéken pedig egy adott időben megüresedett konferenciári posztért öt magyar nemzetiségű adjunktusnak kellett versenyeznie, és a végén egyik sem nyerte el. Az előléptetések kérdése csupán az 1989-es decemberi fordulat után oldódott meg.

Dr. Péter György.

Imreh István gazdaságtörténész 80 éves

Ez év szeptember 12-én töltötte nyolcvanadik életévét Imreh István ny. egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem díszdoktora. Imreh Istvánt pátriájában, de a határokon túl is történészként ismerik. Gazdaság és társadalomtörténeti orientációját viszont az is meghatározza, hogy Brassóban a felső református kereskedelmi iskola diákja volt, majd a Ferencz József Tudományegyetem végzettjeként szerzett közgazdász diplomát. Doktori disszertációjának címe: "A székely közbirtokosságok története" is jelzi vonzódását az interdiszciplináris kutatáshoz, a történeti társadalmi alakulatok, intézmények formatartásához.

Ő írja: "A művelődés tárgyi és szellemi hagyatékának számbavételekor nem sikkadhat el az, ami létfeltételeinket, megmaradásunkat elsősorban biztosította: az emberi munka. Az eszközöket készítő, gyártó, a termelésnek kereteket szervező, rendszert kidolgozó elődök példája érdemes a számontartásra". Érthető tehát, hogy kutatásaiban a történelembe ágyazottan mind a szociológia, mind a közgazdaság, valamint más diszciplínák is ötvöződnek.

1943-ban a falukutatók munkájáról ír "Köz-gazdászok Bálványosváraalján" címmel, és 1999-ben foglalja össze, az állami keretben folyó hétköznapi történetét "A fejedelmi gazdálkodás Bethlen Gábor idejében" című írásában.

A formációk egyikének, a földesúri gazdaságnak, a majorságnak a történetjével is foglalkozik. Kis könyve a Mikó birtokról és mezőgazdaságáról, elindítója a Gazdaságtörténeti tanulmányok című sorozatnak, amely hét kötetnyire gyarapodott 1956 - 1958 között.

Imreh Istvánt időbelileg elsősorban a két nagy termelési rend, és a kettő közötti átmeneti szakasz foglalkoztatta. Az erdélyi iparosodás, az agrárius hagyományok bomlása és az eredeti tőkefelhalmozás jelei, a fabrikák és manufaktúrák dolgozói, az első gépgyártók világáról addig ismeretlen levéltári adatok alapján elsőként ad hírt.

Legismertebb és gyakran idézett könyvei: "A rendtartó székely falu" (1973), "A törvényhozó székely falu" (1983), "Székelyek a múltó időben", "Kászonszéki krónika" (1992) tanúsítják, hogy soha sem lett hűtlen szülőföldjéhez.

A rendtartó székely falu vizsgálata ugyan-akkor feltárja a falujegyzőkönyvekben, falutörvények ismeretlen, múltba veszett, de a székelyekben és Kelet-Európa népeiben mind a mai napig élő értékrendet, közösségi normákat, és nem utolsó sorban a szentes paraszti írásbeliséget.

Imreh István szilárd gazdaságtörténeti megalapozásra kíván építkezni. Mégis vallja az Annalas-iskola jelszavát, azt, hogy most már: "mérni és számolni kell". Módszerében így válik központi jelentőségűvé a történeti statisztika és eredményei: a struktúra analízisek, a társadalmi, gazdasági demográfiai idősorok, trendek.

Jelen sorainkban, amelyekkel a 80 éves Imreh Istvánt a "közgazdászt" szándékozunk felköszönteni, nem feladatunk kitérni széleskörű tudományos tevékenysége részletes bemutatására, értékelésére. Egyébként is ezt nálunknál szakavatottabb személyiségek már elvégezték.

A magunk részéről kötelességünknek tartjuk, hogy mi is ünnepeljük, Erdély szellemi elitjével, Erdély egész magyarságával együtt, Imreh Istvánt a tudóst, a tanárt, a nevelőt, hiszen őt mindenki ismeri és tiszteli. Közismert, hogy a legkisebb "faluközösség" meghívásának is mindig örömmel tett eleget. Előadásaira nem kellett "mozgósítani" a hallgatóságot. Mindenütt zsúfolt ház várta, és élvezettel hallgatta közismerten vonzó, könnyed, megnyerő beszédstílusában, a székelység múltjáról, a rendtartó székel faluról, Erdély örökségéről tartott előadásait, amelyeket mindig össze tudott kapcsolni az illető faluközösség múltjával, történetével.

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság is köszönti Imreh Istvánt, 80-ik születésnapja alkalmával kívánunk neki jó egészséget, hogy hosszú évekig legyen továbbra is Erdély "pennás, betűvető embere".

dr. Kerekes Jenő

Megemlékezés gróf Széchenyi Istvánról a tudomány napja alkalmából

A magyar tudomány napja alkalmával tisztelettel emlékezünk meg a magyar nemzet tudósairól, akik képzettségükkel, tudásukkal és önfeláldozó munkájukkal járultak hozzá népünk felemelkedéséhez, ahhoz, hogy a magyarság a történelem sorsforduló szakaszán Európához felzárkózzon.

Ezt a megemlékezést azzal az Emerson-i gondolattal kezdeném, hogy „egy nemzet nagyságát az határozza meg, hogy mennyi lángelmét - géniuszt - termelt ki, és milyen tiszteletben részesítette őket”.

A magyar nemzet életében ilyen lángelme volt gróf Széchenyi István, aki nem csupán tudósként, hanem mint a magyar nemzet szellemi vezére, útmutatója szolgálta népét, aki már életében elnyerte a legnagyobb magyar megtiszteltetést, aki minden csepp vérével Magyarország felemelkedéséért, a magyar nyelv dicsőségéért küzdött, hogy „Hunniát a hatalmasabb országok sorába emeljük”.

Nagyságát és sokoldalúságát az fejezi ki, hogy ő nem csupán kimagasló államférfi és eredeti reformer, a modern Magyarország megteremtője, hanem nemzetközileg elismert tudós, erkölcs- és jogfilozófus, a közgazdaságtudomány kiváló szakértője és művelője, a magyar nemzetgazdaságtan tudományos kidolgozója. Tudományos tevékenységét 16 könyv, számos tanulmány, újságcikk, naplójegyzet, levelezés, akadémiai beszédei, országgyűlési felszólalásai fejezik ki.

Ezeknek legnagyobb része alapos társadalomtudományi kutatást tartalmaz, határtudományi elemzést nyújt, melyekben a közgazdasági, filozófiai, jogi, politikai, tudományos rendszerek ötvöződnek, és sikeres módon egyesítik a politikai, gazdasági,

művelődési és erkölcsi általános emberi eszméket, és a magyar nemzeti érdekeket. Ebből a szempontól is kiemelkednek a Hitel, Világ, Stádium, Kelet Népe és egyéb művei.

Életműve olyan társadalomépítő program, amely messzemenően merít kora közgazdasági eszméiből, de mindig magyar talajon állt, a magyar valóság elemzésének igényével próbált gyakorlati alternatívát tenni a döntés asztalára. Okfejtéseit nem spekulatív módon, hanem a történelmi, gazdasági, társadalmi tények tanulmányozásával alapozta meg, a tapasztalati induktív módszer felhasználásával, majd a tudományos általánosítás segítségével próbált általános helyzetképet nyújtani a magyar valóságról, meghatározva egyben a további teendőket is.

Így például a reformpolitika kezdetét és alapját alkotó főművében, a Hitel című első és nagy jelentőségű könyvében fejti ki Magyarország gazdasági elmaradottságát a fejlettebb nyugat-európai országokhoz viszonyítva, és a hitelviszonyok javítását, az ősiség eltörlését, az elavult feudális jellegű jogrend-szer reformját szorgalmazva. Bár a polgári átalakulás vezetőerejét a nemességben látta (és a haladó nemesség és más, az előrehaladásban érdekelt rétegek programját lelkesedéssel fogadta és felkarolta), ennek ellenére a konzervatív arisztokrácia szembefordult Széchenyivel. Az úgynevezett ómagyar felfogást Dessewffy József fejtette ki "A Hitel című munka taglalatában", amelyben élesen bírálta és támadta Széchenyi meglátásait, amelyek úgymond ellentétben lennének a magyar hagyományokkal és érdekekkel.

A Hitel megjelenésével kapcsolatos támadásokra Széchenyi a Világ című művével válaszolt, amelyben rámutatott a konzervatív nemesség nézeteinek anakronizmusára, és reformeszméit még érthetőbben, rendezettebben és konkrétan fejtette ki. Majd a Stádium című könyvében fogalmazta meg a polgári átalakulást biztosító reformjavaslatokat. Ide sorolhatók:

- az ősiség eltörlése;
- a törvény előtti egyenlőség;
- közös teherviselés;
- a céh- és árszabályozás eltörlése;
- nyilvánosság a tanácskozásban és ítélethozásban;
- a magyar nyelv használatának kötelezővé tétele.

Széchenyi nem csupán tudós, hanem gazdasági, társadalmi és tudományszervező is volt. Részt vett a Duna Gőzhajó Társaság, a Pesti József hengermalom, az óbudai hajógyár létesítésében, ő irányította az Al-Duna és a Tisza szabályozását, a Lánchíd építését, ő szorgalmazta a magyar vasút kiépítését, a Budapesti Politechnikum létrehozását. A Magyar Tudományosság ápolása és fejlesztése céljából már az 1825. évi országgyűlésen jelentős pénzösszeget, birtokainak egy évi jövedelmét ajánlotta fel a Magyar Tudós Társaság megalapítása céljából, amelynek 1830-tól tagja, 1830-1850 között egyben másodelnöke is volt.

Akadémiai beszédeiben a nemzet sorskérdéseiről értekezett, a "felsőbbség" erkölcsi parancsát állította feladatként a nemzet elé. Hangsúlyozta, "mivel a tudományban, művészetekben iszonyú hátramaradtunkat tapasztaltuk ... és ... mindenben nagyon hátra vagyunk", az újonnan létrejött Magyar Tudós Társaságtól a magyar nyelv ápolását, a tudomány fejlesztését, a magyar szellemi felemelkedés irányítását várja el, mert: "A Magyar Tudományos Társaság, nemzeti nyelvünk s eképp a magyar lélek orgánumának leghathatósabb ki-fejtője, s nemzeti értelmünk tágitásának legerősebb eszköze".

Ezen túlmenően, bizonyos gazdasági, műszaki és társadalmi jellegű döntések előkészítését és meghozatalát is lényegesnek tartja az Akadémia részéről. Széchenyi elsőrendű fontosságúnak tartotta tehát a tudomány fejlesztését, új technika meghonosítását, a mindennemű oktatás kiterjesztését. Ugyanis: "A bajok forrása nem a népesség hiánya, inkább intellektuális erőnk fejletlensége." "Műveljük ki magunkat - hangsúlyozza - s tapasztalni fogjuk, hogy ... az emberi ész, értelem és munka az, amely gazdaggá tehet, s anyagilag erősekké fejleszthet", mert végeredményben „a tudományos emberfő mennyisége - a nemzet igazi hatalma".

Széchenyi István élete és tevékenysége a ma-gyar nemzet fejlődésének sorsfordulatára esik, a ma-gyar nemzeti kultúra alakulásának kritikus időszakára, amikor Kazinczy Ferenc már kivívta és bizonyította a magyar szellemi kultúra európai kitekintését és létjogosultságát. Ő az új, ma is időszerű magyarságtudat, az új nemzeti értelem kidolgozója. Megállapítja, hogy ezen a téren " új nemzetségünk lelkét kell kifejtenuünk. Eléggé meg nem becsülhető szerencse - írja -, hogy a Mindenható oly században engedett élnünk, melyben nem a korlátlan bátorság a felhevült képzelet, vagy testi erő, hanem csak a polgári erény s a felvilágosított emberi elme teszik a nemzetek tartós sarkalátává."

Széchenyi végiggondolta a nemzeti önismeret gazdasági, társadalmi tartalmát, az új nemzeti tudat szellemét, felébresztette a nemzetben szunnyadó energiákat, és a tettekben megnyilvánuló haza-szeretetet helyezte előtérbe.

Az új magyarságtudatot Széchenyi a gazdasági elem hangsúlyozásával is megalapozta. Megállapítja, az európai magyarság, a magyar kultúra nem csupán szellemi erő, hanem gazdasági értéké kell válnia, mert Magyarország csak úgy tud felemelkedni, "ha polgárai gazdagok". A magyarság elé a minden korra kötelező "minőség" feladatát állította. Mert a magyarság, ha létezni akar, a minőség forradalmát kell megvívnia, és csakis mint minőségi nemzet létezhet. Széchenyi egy ilyen minőségi, kiművelt emberfőkből álló nemzet felemelkedéséért küzdött, egy olyan Magyarországért, amely " egy örökre készült kert, melyben az emberi méltóság szent, melyben az erény és az ész a legszebb dísz".

(Elhangzott 1999. november 6-án, a Magyar Tudomány Napja alkalmából, Kolozsváron az RMKT küldöttgyűlésén)

dr. Péter György

B a n k f e l ü g y e l e t

A globalizálódó gazdaság, illetve nemzetközi pénz és tőkepiacok bonyolult kapcsolatrendszere és biztonságos működésük igénye egyre inkább átfogó szabványokat igényel a bankszabályozásban is. Ezen alapelveket rögzítő dokumentum a bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által nyilvánosságra hozott dokumentum, amely hét fejezetben taglalja a bankfelügyelet és prudenciális szabályok érvényesülési feltételeit. A Román Nemzeti Bank (RNB) is folyamatosan ennek a szellemében igyekszik tevékenységét ezen a téren javítani. A bankfelügyelet és a prudenciális szabályok a következő szegmentumokat foglalják magukba:

A hatékony bankfelügyeleti munka előfeltételei:

- Egy hatékony bankfelügyeleti rendszer alapjai többek között a felügyeleti szervek pontosan körülhatárolt felelősségi körei és céljai, a függetlenségéhez és eredményes működéséhez szükséges erőforrások biztosítása.

- Működési engedély kiadása és a bankrendszer szerkezeti változásainak elfogadása.

- A banki működési engedélyhez kötött, és a bankfelügyelet által ellenőrizendő tevékenységek legyenek pontosan meghatározva.

- A licenc odaítélésekor legalább a következőket kell vizsgálni: tulajdonosi szerkezet, menedzsment, működési és pénzügyi terv, tőkekövetelmény teljesítése, belső ellenőrzés rendszere.

- A bankfelügyelet visszautasíthat bármilyen működő bank tulajdonosi szerkezetének jelentős megváltoztatására vonatkozó javaslatot.

- A bankfelügyelet szabályokat határozhat meg a bankok által alkalmazott felvásárlások és befektetések felülvizsgálatára.

Prudenciális szabályok:

- A bankfelügyeletnek minimum tőkekövetelményt kell meghatároznia, amely nem lehet kisebb, mint a bázeli Bizottság által megfogalmazott tőkemegfelelés.

- A bankfelügyeletnek értékelnie kell a hitelezési és befektetési politikát és gyakorlatot.

- A bankfelügyeletnek értékelnie kell a hitelvesztés-re képzett céltartalék politikát és a tartalékolási gyakorlatot.

- A bankfelügyeletnek meg kell győződnie arról, hogy a bankok menedzsmentje tudja-e kezelni és ellenőrizni a piaci kockázatot, a hitelportfólió koncentrációját, a transz-ferkockázatot, ugyanakkor, hogy az adott bankot ügyfelei bűncselekményekben felhasználják-e.

A folyamatos ellenőrzés módszerei:

- A hatékony bankfelügyeleti rendszer helyszíni és nem helyszíni ellenőrzést is végez.

- A hatékony bankfelügyeleti rendszer folyamatosan kapcsolatban áll a bankok menedzsmentjével, a prudenciális szabályok betartásáról írásos jelentéseket, rendszeres információt kérnek a bankoktól.

Információs követelmények:

- A bankfelügyeletnek meg kell győződnie arról, hogy a bankok megfelelő, megbízható és pontos információ nyújtást biztosító eszközökkel és megfelelő gyakorlattal rendelkeznek-e.

A felügyelet hatásköre:

- A bankfelügyeletnek megfelelő eszközökkel kell rendelkeznie arra az esetre, ha a bankok nem tesznek eleget a prudenciális szabályoknak. Ezek az eszközök a licenc visszavonásának jogát is tartalmazzák.

Nemzetközi banktevékenység:

- A nemzetközileg aktív bankok esetében kapcsolatot kell létesíteni a különböző országok bankfelügyeleti szerveivel, biztosítani kell a hatékony információcserét. Az országban működő külföldi bankokkal szemben is ugyanazokat a követelményeket kell érvényesíteniük, mint a hazai bankokkal szemben.

Az RNB szabályaiban ezek az irányelvek a következőkben találhatóak meg:

- A jegyzett tőke minimuma alapításkor - a Baseli Bankfelügyeleti Bizottság előírásai szerint 5 millió euró - azaz jelenleg 50 milliárd lej és 2000 április 31-től 100 milliárd lej.

- Tulajdonlás - A jegyzett tőkében, ha egy részvényes a részvénynek legalább 5 százalékát birtokolja, jelentős részvényesről beszélünk, ehhez szükség van az RNB engedélyére. A tulajdonváltásnak átlátszónak kell lennie. Ezt előírásoknak kell szabályozniuk.

- Szavatoló tőke - Kiszámítását előírások szabályozzák. A szavatoló tőkével számított tőkemegfelelési mutató minimális értéke 8 százalék.

- Általános tartalékképzés - A bankoknak a bruttó profit 20 százalékát tartalékalap képzésére kell fordítaniuk mindaddig, amíg az alap egyenlő nem lesz a törzstőkével. Ezután a bruttó 10 százalékát kell tartalékalap képzésére fordítaniuk, mindaddig, amíg az alap eléri az alaptőke kétszeresét. Ennek a szintnek az elérése után a tartalékalapot a tiszta profitból kell táplálni.

- Az RNB minimális tartalékára vonatkozó százalék 10-ről fokozatosan 12,5-re, majd 15-re emelkedett.

- Nagykockázat vállalás - Nagykockázat vállalásnak számít, ha az ügyféllel, vagy ügyfélcsoporttal szembeni kockázatvállalás (hitel, garancia) meghaladja a szavatoló tőke 20 százalékát. Tekintetbe kell venni az egy adóssal szemben megengedhető maximális exponálság összértékének és a bank saját alapjai szintjének függvényét.

- Befektetési korlátozás - Egy bank nem szerezhethet szavatoló tőkéje 20 százalékát meghaladó részesedést olyan cégnél, amelynek nincs köze a bank tevékenységéhez, valamint egy másik bank tőkéjében maximum 5 százalékig szerezhethet tőkerészesedést abban az esetben, ha a másik bank is részt vesz a vállalkozásban.

- Betétvédelem - Külön törvény szabályozza a betétek védelmének rendszerét arra az esetre, ha egy bank nem tud ilyen értelmű kötelezettségeinek eleget tenni. Jelenleg a Betéteket Garantáló Alap 35 millió lejig kártéríti a betéteseket betétenként, amely összeget az inflációval korrigálják.

- Kockázati céltartalék - A bankoknak meg kell őrizniük a saját alapok szintjének, és a kockázati fokuktól függően mérsékelt mérlegen kívüli aktívák és elemek szintjének a függvényeként megállapított mi-nimális szintű fizetőképességüket. Továbbá, meg kell őrizniük likviditásuknak a bank követeléseit és elkötelezettségeit esedékességének függvényeként megállapított minimális szintjét. A jelenleg érvényben levő szabályozások értelmében a bankok bruttó profitjukból céltartalékokat képezhetnek nem csak az általuk folyósított hitelekért (2 százalék a folyósított hitelértékből), hanem a nem bevételezett kamatok értékére is.

- Hitelek osztályozása: - standard, megfigyelés alatti, standard alatti, kétséges és veszteséges hitelek.

- Külön normák szabályozzák a bankkal különleges kapcsolatban álló ügyfelek kapcsolatát, valamint az összvaluta pozíciót, amely jelenleg a munkanap végén nem haladhatja meg a saját alapok összértékének 10 százalékát.

Románia tervezett csatlakozása az EU-hoz, a csatlakozás feltételét jelentő jogharmonizáció és a csatlakozás után várható változások természetének megértése megkerülhetlenné teszi, hogy megismerjük az EU pénzügyi piaci szabályozásának alapvető alapjait. Jelenleg Európában csak a holland és az olasz Nemzeti Bank hatáskörében tartozik még a bankrendszer prudenciális felügyelete, a többi országban ez a tevékenység

kivált a Nemzeti Bankok fennhatósága alól, és külön ezzel a jogkörrel felhatalmazott Állami Pénz és Tőkepiaci felügyeletet foglalnak.

Az EU pénzügyi intézményeket szabályozó legfontosabb direktívák:

1. Első bankdirektíva, 1977. (First Banking Coordination Directive) - Elsőként az európai bankszabályozásban közös szabályokat fogalmaz meg a bankengedélyek kiadására. Megfogalmazza az anyaország általi ellenőrzés (home country control) elvét.

2. Második bankdirektíva, 1989. (Second Banking Coordination Directive) - Bevezeti az egyetlen működési engedély és a kölcsönös elismerés elvét. Meghatározza a bankok által végezhető tevékenységek körét. Közös feltételeket és szabályokat szab meg a bankengedélyezésre és a bankfelügyeleti tevékenység-re.

3. Befektetési szolgáltatások, 1993. (Investment Services Directive) - Szabályokat fogalmaz meg a nem bankbefektetési vállalkozásokra.

4. Tőkekövetelmény, 1989. (Solvency Ratio Directive) - Meghatározza a tőke megfelelési mutatót, melynek számlálója a tőkekövetelményben meghatározott tőke, nevezője a kockázattal súlyozott mérlegfőösszeg, illetve mérlegen kívüli tételek. A direktíva meghatározza az egyes eszköztípushoz rendelendő kockázati súlyozókat. Ennek során csak a hitelkockázatokkal foglalkozik. A tőke megfelelési mutató értéke nem lehet kisebb 8 százaléknál. A mutató számítása és értéke a BIS ajánlás alapján.

5. Nagy kockázat-vállalási korlát, 1992. (Large Exposures Directive) - A tőkéhez viszonyított maximumot határoz meg az egy adósnak nyújtható hitelekre.

6. Tőke megfelelés, 1993/1995. (Capital Adequacy Directive) - A kereskedelmi és befektetési bankok egységesítése céljából a direktíva egyrészt a befektetési bankokra is alkalmazza a korábban megfogalmazott, a kereskedelmi bankokra érvényes szabályozást (tőkekövetelményt) továbbá a kereskedelmi bankok tőke megfelelésének vizsgálata során a hitelkockázatokat is igyekszik figyelembe venni.

Nagy Ágnes

Gazdasági szakképzés magyar nyelven

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság indulásától (1990) legfőbb célkitűzésének tekintette a szakképzést. Annak ellenére, hogy a Társaság közel tíz év alatt a szakmai képzésben számottevő eredményt ért el (lásd Hírlevél 1, 2/1998. szám) a középiskolai (és postliceális) szakképzés területén gyakorlatilag eddig csak az óhajt fejezhette ki, hogy hozzá akar járulni ennek a fontos kérdésnek a megoldásához. Talán az új tanügyi törvény adta keret, a szakoktatást elsorvasztó hosszú évek után, lehetővé teszi a várva várt áttörést ezen a téren.

Az RMKT országos vezetősége úgy találta, eljött az ideje az egyetem előtti magyar nyelvű szak-oktatás alaposabb áttekintésére, valamint olyan intézkedések megtételére, amelyek már a jövő iskolai évtől kezdődően lendületet adhatnak az egyes városokban működő, vagy ezután beinduló szakoktatásnak. Azért javasoltuk az RMKT országos küldöttgyűlésére első napirendi pontként a magyar nyelvű középiskolai szakoktatás problémáit, hogy alapos megbeszélésre kerülhessen sor a legtöbb olyan erdélyi várost képviselő közgazdászai előtt, ahol már volt vagy van esély a magyar nyelvű gazdasági-pénzügyi szakoktatás megerősítésére, vagy létrehozására, másfelől azok a

szakemberek tárgyalják ezt a kérdést, akik a saját városukban a szakmai hátteret biztosíthatják, és az ügy kezdeményezői lehetnek.

Figyelembe véve a magyar nyelvű középiskolai szakoktatás időszerűségét és fontosságát, 1999. november 5-én, Kolozsváron a Bethlen Kata Diakónia Központban megtartott RMKT közgyűlés szakoktatással foglalkozó napirendi pontjánál meghívottként jelen volt Kötő József tanügyi államtitkár, Gârbea Péter, a Közoktatási Minisztérium kisebbségi államtitkársága szakmai oktatásért felelős igazgatója és Fülöp Fischer Ildikó, az RMDSZ oktatási főosztályának főelőadója.

Bevezetesként Gârbea Péter igazgató ismer-tette az új szakképzési rendszert, az Oktatásügyi Minisztérium által jóváhagyott szakok széles skáláját. Ez magába foglalja a líceumi, középiskolai és postliceális szakképzés formáit. A líceumi szakképzési formák a legújabb elképzelések szerint három profilra tagolódnak: a szolgáltatási, a természeti erőforrások és környezetvédelem, valamint a műszaki profil. A líceumi közgazdasági szakképzés a szolgáltatások kategóriájába tartozik. A második profilhoz, tartoznak a mezőgazdasággal, élelmiszerrel kapcsolatos szakmák, erdőgazdálkodás-, kitermelés, fafeldolgozással kapcsolatos szakmák és a környezetvédelem. A műszaki profilhoz tartoznak az úgynevezett ipari profilkok, mint mechanikai, gépgyártás, elektrotechnika, számítástechnika, építőipar, szállítás, bőr- és textilipar, meteorológiai mérések profilja.

Újdonságnak számító kerettanterv szerint a jelenlegi 9. osztálynál a tantárgyak egységesek minden profilnál. A profilkok a 10. osztályban válnak szét. A 11-12. osztályban profilon belül történik az elmélyült oktatás, szakosítás. A szakközépiskola elvégzésekor az érettségi oklevél mellé technikai oklevelet kapnak a végzősök. Mindkettőt önálló vizsgán nyerhetik el. A minisztérium a 10-12. osztályok részleges tantervein dolgozik, amelyekben hangsúlyos szerepet kap a vállalkozási készség fejlesztése. A postliceális képzés egészen új tanmenettel indul a keresleti igényekhez idomulva, a szakiskolai oktatásnál viszont előtérbe kerül a turisztikai szolgáltatásokkal kapcsolatos képzés.

Ezután Kötő József államtitkár a szakoktatás kérdését elemezte mélyrehatóan. Szerinte egy olyan oktatási szerkezetet kell kiépíteni, amely legyen versenyképes, tudjon válaszolni a gazdasági fejlődés igényeire és igazodjon a munkaerőpiac kéréseihez. Ez a szerkezet része az Oktatásügyi Minisztérium által 2010-ig kidolgozott fejlesztési tervnek, melyet a kormány nemrég fogadott el, és juttatott el az Európa Tanácshoz, amely egyik alapdokumentuma lesz Románia csatlakozási folyamatának, biztosítva az eurókompatibilitást ezen a téren az országnak.

A mi kisebbségi társadalmi feladatunk, hogy a humán erőforrás fejlesztése révén kisebbségi társadalmunk is versenyképes maradjon. Az államtitkár szerint ezt a gondolatot hármass megközelítésből kellene a kisebbségi stratégiába helyezni. Ezt a témát be kell illeszteni abba az általános küzdelembe, amely tulajdonképpen az asszimilációmentes lét alapjait, a talponmaradás feltételeit teremtheti meg a teljes vertikumban kiépített oktatásszerkezet megvalósulásával. Nagyon fontos a horizontális oktatásszerkezet kialakítása. Elsődleges törekvés, minden ágazatban, így a közgazdaságban is létrehozni az anyanyelvi oktatást. Korszerűvé, versenyképessé és minőségivé kell tenni az oktatás-szerkezetet.

Hogyan tudjuk összekapcsolni mindazt az állami törekvést, amit képviselni kell, és aminek keretén belül minden áron ki kell taposnunk a kisebbségi pászmát, azzal a plusszal, amit egy ilyen felkészült civil társadalmi támogatás tud nekünk adni? - tette fel

a kérdést az államtitkár, és meg is válaszolta: a legfontosabb a korszerű iskolaszervezet kialakításában az iskolai autonómia biztosítása. Ez elsősorban azt jelenti, hogy az iskola típusa, az iskola arculata mindig feleljen meg a településszerkezet elvárásainak. A profilt úgy kell megválasztani, hogy az illető település gazdasági trendjeinek fejlesztését szolgálja, és olyan szakmákat adjon a gyerekek kezébe, amelyek azonnal eladhatóak a munkaerőpiacon. Az oklevél valós értékeket takar és így azonnal hasznosítható.

Az új iskolatörvény előírja, hogy az iskolának nincs joga megszabni az iskola profilját a szülői bizottság és a helyhatóságok egyetértése nélkül.

Nagyon fontos, hogy a civiltársadalom segítsen az állami közhatóságoknak, azoknak a szakminisztériumoknak, amelyeknek ki kell alakítaniuk ezt a tanügyi szerkezetet, hogy a közösségek megértsék, és szakmailag indokoltan elfogadhassák ennek az oktatás-szerkezetnek a szükségességét. Vége az elméleti líceumok mítoszának, mert ismerni kell 20 évre a trendeket, tudni kell, hogy merre halad a világ, az ország. Figyelembe kell venni, hogy a regionalizmus felértékelődött és a közép- és főiskolai képzés erdélyi szórása a regionális fejlesztés alapja.

Sajnos jelenleg abból kell kiindulnunk, hogy nin-csenek magyarnyelvű szakkönyveink, jól képzett szaktanáraink. A közeljövőben hangsúlyosan figyelniük kell a képzések autorizálására, gyors, minőségileg megfelelő tankönyvek, szakszótárak készítésére és kiadására.

Kötő József államtitkár kimerítő és a szakmai oktatás területén eligazító értekezése után a küldöttgyűlés résztvevői meghallgatták a megyei küldöttek tájékoztatóit a különböző helységek középiskolai szakoktatásának a helyzetéről. A tájékoztatókból kevésbé lelkesítő kép alakult ki erről a közösségünknek lényegbe vágó kérdéséről. Kiderült, olyan nagyvárosainkban, mint Kolozsvár, vagy Marosvásárhely, ahol számottevő a magyar lakosság, ahol valamikor több magyar anyanyelvű, önálló, pénzügyi-kereskedelmi középiskola működött, ma nincs, vagy alig akad szakoktatás. Azokban a városokban, ahol létezik magyar anyanyelvű szakoktatás, majdnem ugyanazokkal a nehézségekkel küzdenek. Az oktatás színvonala gyenge, nincs képzett szaktanár, szakkönyvek, gyenge a tanári fizetés és nem vonzó a gazdasági szakemberek számára.

Az RMKT országos vezetősége fokozott figyelmet szentel a gazdasági szakoktatásnak. Úgy tekinti, hogy a középiskolai és felsőfokú anyanyelvi szakoktatás között elválaszthatatlan kapcsolat van.

Az oktatás-szaknyelv, a tudományművelés-szak-nyelv beépítése a felsőoktatási szintű intézményépítés tervezésébe, nyelvünk sarkalatos kérdése. Ez a viszony döntően hat a tudományosságra, szakoktatásra, szak-újságírára vagy a jelenségek fogalmának pontos szakmai írásos vagy szóbeli meghatározására. Nem lehet tudományosság, tankönyvírás, szaksajtó, szakoktatás, szép magyar beszéd egyetemi szinten pontosan kimunkált szak-nyelv nélkül. Nem lehet, mert spontánul „kitermelődik” az elméleti szakembergárda teljes hiánya, elmarad az elméleti műhelymunka, a kutatás, a szellemiség magasiskolája.

A szakma e hihetetlen hátrányának felszámolásáért igen sürgősnek és fontosnak tartjuk a láthatáron előkészületben lévő magánegyetem létrehozását. Éppen ezért konkrét javaslatot tettünk három szaknak, pénzügy, könyvelés és gazdasági informatika beindítására, amelyeknek biztosítaniuk kell, a tiszta szakmai oktatás mellett a tanári képzéshez szükséges ismeretek elsajátítását is.

Úgy gondoljuk, az RMKT helyi szervezetei vezetőségének figyelemmel kell kísérnie, az illető helység szakoktatásának állapotát, támogatnia kell a megyei tanfelügyelőségek ezzel a kérdéssel kapcsolatos törekvéseit, és hozzá kell járulniuk a magyar anyanyelvű szakoktatás szakmai hátterének biztosításához.

Somai József

Vállalkozásfejlesztő központok bemutatása

Szatomárnémeti Kis- és Középvállalkozásokat Fejlesztő Központ

A központ céljai:

- az ország észak-nyugati régiójában működő vállalkozások fejlesztése és támogatása
- olyan eszköz- és feltételrendszer kiépítése, amely képes a vállalkozóknak nélkülözhetetlen tanácsadást, ismeretátadást, üzleti információkat biztosítani
- a környék privát cégeinek bekapcsolása az Európai Unió különböző vállalkozásélénkítő programjaiba, különös tekintettel a vállalkozások közötti határ menti együttműködést célzó programokban való aktív részvételre
- külföldi potenciális partnerekkel való kapcsolatok kiépítése, üzletember-találkozók szervezése révén
- bekapcsolni a térséget a világ információs vér-keringésébe
- olyan programok kezdeményezése, vagy olyan programokban való részvétel, amelyek azt célozzák, hogy Szatmár megye földrajzi fekvéséből adódó lehetőségeit kihasználva olyan dinamizáló szigetté váljon, amely az Európakonform együttműködési formák kialakításában fontos szerepet játszhatnak
- a gazdasági fellendítés vizsgálata a térségben, interregionális gazdasági kapcsolatok fejlesztésére, beruházási lehetőségek feltérképezése.

Folyamatosan biztosított alapszolgáltatásaink:

- cégjogi tanácsadás * cégalapítás * cégmódosítás * szerződéskötés * hiteldokumentáció
- finanszírozási források ismertetése * üzletiterv készítés * pályázatok * marketing
- menedzsment * működési engedélyek be-szerzése * felértékelések * információ közvetítés
- fordítások:(* román * magyar * angol * orosz) * irodai szolgáltatások (* szövegszerkesztés * fax * fénymásolás színesben is * e-mail * INTERNET * reklámanyagok készítése)
- mini szakkönyvtár működtetése (* folyóiratok * törvénytár * cégekatalógusok * szakkönyvek)
- egyébek.

Mikrohitel program:

A mikrohitel igénybevételére jogosultak: az egyéni vállalkozói engedéllyel működők, a családi vállalkozások és az 1990. évi 31. számú törvény alapján létrejött gazdasági társaságok, amelyek legtöbb tíz al-kalmazottat foglalkoztatnak, évi forgalmuk

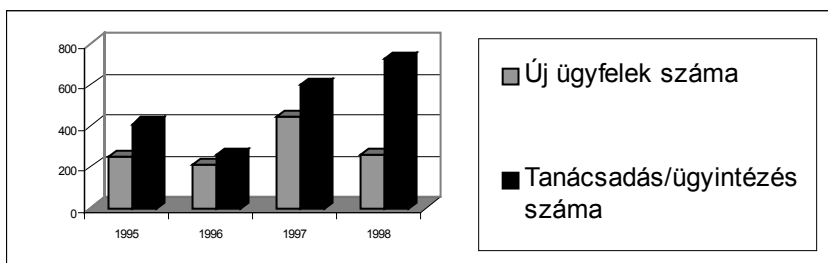
maximum 600 millió lej. A folyósított hitel felső határa 2000 USD. Futamidő: 6 hónap. Biztosíték: a hitel összegének 150 százaléka. Kamat : 0.

Tanfolyamok:

- Business English tanfolyam kezdőknek és ha-ladóknak, amelyet a Központunknál dolgozó amerikai Hope Lyens tart a Peace Corps USA-tól.
- Felkészülés a vállalkozásra, vállalkozói alapismeretek
- „Vállalkozni jó” program diákoknak
- Üzleti tervkészítés
- Iparjogvédelem
- Marketing
- ISO 9000-es minőségbiztosítási rendszerek

A központ eddig elért eredményeiből:

A tanácsadó központnak 1995 februári működése óta több mint 1000 ügyfele van (magánszemélyek és gazdasági társaságok), amelyeknek több mint 1800 alkalommal szolgált üzleti tanácsadással, ügyintézéssel, amit az alábbi ábra szemléltet:

Tanulmányok, dokumentációk összeállítása:

A központban 147 hiteldokumentáció készült eddig, amelyek révén a cégek jelentős értékű beruházásokat eszközöltek. Ezek nagy része bankok számára készült. Legnagyobb sikere eddigi történetünkben a vissza nem térítendő PHARE-hiteleknek volt, de ez sajnos csak 1995-ben nyújtotta a vállalkozások számára ezt a lehetőséget. Nagy az érdeklődés az Új Kézfogás Közalapítvány támogatási programjai iránt. Az UNDP mikrohitel programja segítségével 1998 óta 35 kisvállalkozás kapott kamatmentes hitelt.

Business Forum néven Szatmárnémetiben évente megrendezik a nemzetközi üzletember találkozót. Eddig több száz cég képviseltette magát, Ausztriából, Jugoszláviából, Magyarországról, Németországból, Szlovákiából, Ukrajnából és Romániából. A visszajelzésekből tudjuk, sok kapcsolatteremtés, üzletkötés született ezeken a rendezvényeken.

A központ - a PHARE CREDO program titkársága a román-magyar határ menti térségben.

A CREDO program egyik alapcélkitűzése a kölcsönös partnerkeresés, a határ menti együttműködés megszilárdítása érdekében. A program keretében közel 7,7 millió ECU-t osztottak ki Kelet- Közép- Európa 36 határ régiójában a következő együttműködési ágazatokban: gazdasági fejlesztés, kulturális együttműködés, regionális- és helyi szolgáltatások, környezetvédelem és energia, helyi- és regionális önkormányzatok fejlesztése.

A program, bevezető, kísérleti fázisában 24 pályázat került elbírálásra, amelyekből 3 kapta meg a kért támogatást, összesen 98318 ECU értékben. A fő program keretében 29 pályázatból 5 kapott támogatást 161723 euró értékben. Az Új Kézfogás Közalapítvány támogatásával induló programjainkról:

1. Kis- és középvállalkozók, leendő vállalkozók részére hetente 4 óra időtartamban ingyenes vállalkozói fogadóórát biztosítunk, amelynek keretei között kis- és középvállalkozások alapításával, működtetésével, stb. kapcsolatos felvilágosítást nyújtunk.

2. Heti rendszerességgel Vállalkozói klubot működtetünk a helyi közművelődési, vagy szakmai civil szervezetekkel, illetve az önkormányzattal együttműködve. A klub a helyi igények szerint nyitott, vagy zárt tagsággal fog működni. Feladata a vállalkozók közötti információ csere és vállalkozói tapasztalatok átadása kulturált körülmények között. Ha részt kíván venni ebben a prog-ramban, tudassa velünk, hogy értesíthessük az időpontról és az egyéb részletekről.

3. Évente két alkalommal Nyitott ház programokat gazdasági fórumokat fogunk szervezni a kis- és középvállalkozók részére, amelynek keretében előadónak olyan vezető szakembereket hívunk meg, akik a térség lényeges gazdaságpolitikai folyamatairól, várható jogszabály változtatásokról, egyéb, a vállalkozókat stratégiaileg érintő kérdésekről tájékoztatnak. Várjuk téma javaslatokat és jelent-kezésüket.

4. Információátadás, pályakészítés az Új Kézfogás Közalapítvány támogatási programjaihoz: kamattámogatás, visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, mikrohitel.

Címünk:

Fundapia Centrul de Dezvoltare pentru Intreprinderi Mici 'i Mijlocii (Fundapia CDIMM) Satu-Mare, P-ja 25 Octombrie nr. 1, et.V. 1,2, OP.1 CP.82, tel./fax: 061-717812, 717813, e-mail: cdimmsm@p5net.ro

Alapította 1994-ben a Szatmárnémeti Vállalkozók Fóruma Egyesület

Kapcsolattartó személyek: Pécsi Ferenc - elnök, Müller Enikő - igazgató.

Müller Enikő

Új kihívások 2000-Vidék és régiófejlesztés

A Rajka Péter nevét viselő Vállalkozók Szövetsége (RPVSZ) második alkalommal rendez fórumot Új kihívások 2000 - Vidék és régiófejlesztés címmel, melyre az anyagi forrásokat az Új Kézfogás- és az Illyés Közalapítvány biztosította. Az Erdélyi Múzeum Egyesület jog-, közgazdaság- és társadalomtudományi szakosztályával (EME) közös rendezvény sikerét a rangos külföldi és belföldi előadók szavatolták.

Jogos kritika érte a szervezőket, hogy a mindennapos egzisztenciális kérdésekkel küszködő vállalkozók az azonnali gyakorlati megoldásokat keresik, a mindennapos gazdasági nehézségeikre szeretnének "recepteket" kapni egy-egy rendezvény során.

A kérdés adott: lehetséges-e a mai gazdasági helyzetből úgy kilábalni, hogy csupán a következményeket próbáljuk ideig-óráig elviselhetőbbé tenni ?

A szervezők a téma választásakor a jövőbeni kiút keresés jegyében próbáltak lépéseket tenni. A megcélzott hallgatóság a regionális fejlesztésben potenciálisan mozgósítható személyek: vállalkozók, önkormányzatok, civil gazdasági kérdésekkel foglalkozó szervezetek, közgazdászok, szociológusok, egyetemi hallgatók, politikusok, gazdasági kérdésekkel foglalkozó médiában dolgozók és a témában érdekelt magánemberek.

Mindannyiunk számára világos, itt az ideje, hogy Románia is határozott lépéseket tegyen centralizációs hagyományainak felszámolására, a területi kohézió és modernizáció érdekében elinduljon a gazdasági-politikai decentralizáció útján, megadva az esélyt végre a gazdasági hatékonyság növelésére és a demokrácia kibontakozására. Az európai integrációhoz való alkalmazkodás érdekében meghirdetett új politikai modell lényege a helyi erőforrásokra alapozott, alulról építkező stratégiaformálás.

Az utóbbi hónapokban, egy hosszú távú folyamat beindulásának lehetünk tanúi, megkezdődött a regionalizmus szervezeti rendszerének megteremtése, működési mechanizmusainak kidolgozása, a regionális identitás kialakulása. A vállalkozók minderről úgy értesültek, hogy a PHARE-pályázatok kiírása érdekében Romániában is megalakult az Országos Fejlesztési Tanács, és létrehoztak nyolc Regionális Fejlesztési Ügynökséget. Mindezeket figyelembe véve szerencsésnek tűnik a vidék és régió fejlesztésben jártasabbakkal való tanácskozás. Volt is kitől tanulnunk, hisz előadóként rangos intézmények képviseltették magukat: a bécsi Nemzetközi Gazdasági Összehasonlító Intézet, a bécsi Szövetségi Agrárkutató Intézet, a pécsi Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja, valamint a budapesti Agrárkutató és Informatikai Intézet, a Világbank magyarországi regionális képviselője, a magyarországi Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Bukarestben székelő Business Informatikai Központ, a Román Ipar- és Kereskedelmi Kamara, kolozsvári Babe^o-Bolyai Tudományegyetem, a romániai Közmunkaügyi és Területfejlesztési Minisztérium.

A hallgatóság soraiban jelen voltak a hazai neves gazdasági szakemberek, politikusok, magas rangú tisztségviselők. Az előadások nagy érdeklődést váltottak ki, az előadók olyan közvetlen hangulatot teremtettek, hogy egyetlen gond a túlságosan gyorsan repülő idővel való küzdelem volt. Pörögtek a kérdések, sok téma vitát váltott ki, láthattuk hogyan is bontakozik ki régióink helyzete az összehasonlítás tükrében.

A magyarországi és osztrák kutatók nem csak a helyzetet elemezték, hanem megosztották velünk eredményes és kevésbé sikeres próbálkozásaik tapasztalatait. A gyakorlat bizonyította, hogy például a sok magyar termelő szerint nagy eséllyel kecsegtető biotermékek elé a nyugati szabványok kemény akadályokat gördítettek.

A FAO (Food and Agriculture Organization) közép - kelet európai központjából megfigyelőként jelen levő kutató a kistérség fejlesztési lehetőségeket ecsetelte, eddigi tapasztalatai alapján az intézmények, vállalkozások, szervezetek partneri kapcsolatainak fontosságára hívta fel a figyelmet, mert a mozgósítható pénzek felhasználásának hatékonyságán fog múlni, kapunk-e további finanszírozást. Meg kell tanulnunk pályázni, pontosan megfogalmazni a régiók fejlesztési stratégiáját, melyek igazodnak az uniós előírásokhoz. A célok és preferenciák is tisztázandók - természetesen a környezeti keretfeltételek adta lehetőségek között -, de az elszámolási kötelezettség felettébb igényes voltára is felhívták a figyelmünket. Mindez természetesen széleskörű tudást, ismeretet követel.

Vendégeink a maguk részéről nagy lehetőséget látnak az országhatárokon átnyúló regionális együttműködések jövőjében. Arra biztattak, állítsuk össze az EU által kért adatvagyon-felmérést, amelynek hiányosságait sürgősen pótolni kellene.

E rövid beszámoló még arra sem adhat lehetőséget, hogy felleltározzuk a felvetett témákat, ezért engedtessek meg nekem - mint szervezőnek-, hogy egy személyes élményemről, benyomásomról szóljak: az az érzésem támadt, hogy végre Bukaresttől

Bécsig egyet akarunk, s egy pillanatra megszűnt az elhagyatottság, reménytelenség, az egyedüllét nyomasztó érzése bennem. Már ez is megérte a fáradságot!

Farkasné Imreh Mária

RMKT - VIII. Vándorgyűlés – Szatmárnémeti

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság idén, szeptember 18, 19-én nyolcadik alkalommal rendezte meg évi vándorgyűlését, amely egyike a társaság nagyszerű hagyományos rendezvényeinek.

A közgazdász társaság legjelentősebb szakmai rendezvényét - melynek tematikája a Monetáris Politikák, a monetáris rendszerek működésének elméleti és gya-korlati vonatkozásai - ez alkalommal a szatmárnémeti fiókszervezet vállalta fel, karöltve az országos vezetőség-gel.

Az előző évekhez hasonlóan, a vándorgyűlés jelentős hallgatóságot vonzott, de a résztvevők egyöntetű véleménye szerint az idei vándorgyűlés - a társaság eddigi hasonló rendezvényei közül - a legszínvonalasabbra sikeredett.

A nagyszámú hallgatóság talán azzal ma-gyarázható, hogy olyan időszerű gazdasági kérdések merültek fel a konferencián, amelyek nagy érdeklődést váltottak ki a szakemberek körében is, valamint olyan neves romániai és magyarországi előadókat hallgat-hattunk meg, mint Valentin Lazea - a Román Nemzeti Bank vezető közgazdásza; Kovács Álmos - a Magyar Nemzeti Bank alelnöke; Radu Mihai - az Országos Értékpapírfelügyelet alelnöke; Náray László az Állami Pénz és Tőkepiac Felügyelet elnökhelyettese (Magyarország), Fecser Ildikó - a budapesti Értéktőzsde üzletpolitikai főosztályának vezetője; Lőrincné Istvánffy Hajna a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem tanszékvezető professzora.

Joggal modhatta tehát Dr. Kerekes Jenő, az RMKT elnöke üdvözlő beszédében, hogy ez a rendezvény egy új utat, egy jelentős előrelépést jelent a román - magyar gazdasági kapcsolatok javításában.

A konferencia első előadója Valentin Lazea az RNB vezető közgazdásza volt. Színvonalas előadásából megtudhattuk a Román Nemzeti Bank célkitűzéseit, a magas infláció okait, a jegybank ezzel kapcsolatos tevékenységét, valamint a bank inflációt csökkentő politikáját.

Szerinte, jövőre Romániában az inflációs ráta 25 százalékra csökken, a termelés 1,5 százalékkal nő, a folyószámla hiány pedig 2 milliárd USD-re csökken.

Kovács Álmos, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, a „Dezinfláció, Egyensúly, Monetáris politika" című - figyelmet érdemlő - előadásában hangsúlyozta, a hatékony monetáris politikának az a feltétele, hogy a gazdaság megfelelően működjön, megfelelő piacgazdasági környezet jöjjön létre. Előadásából áttekintést kaphattunk azokról a lépésekről amelyeket Magyarország ebben az értelemben eddig tett, s amelyek lehetőséget adtak a magyar piacgazdaság viszonylag gyors kiépítéséhez. Az előadó szólt a magántulajdonon alapuló gazdaság, valamint a külföldi tőke szerepének fontosságáról. Ez utóbbi nemcsak a hiányzó tőkét hozza az országba, hanem technológiai kultúrát, vezetési kultúrát és nem utolsósorban piaci kapcsolatokat, piaci lehetőségeket.

A pénzügyi fegyelem megteremtésével kapcsolatban az előadó megemlítette a '91-ben életbe léptetett csődtörvényt, mely világos jelzést adott a gazdálkodóknak arra, hogy vagy hatékonyan gazdálkodnak és összehangolják bevételeiket költségeikkel, vagy eltűnnek a piacról.

A Magyar Nemzeti Bank alelnöke hangsúlyozta az állami szerep csökkenésének szükségességét, és külön említést tett a csúszóleértékelési rendszer szerepéről „ A külföldi, illetve a belföldi befektető ki tudja számolni a külföldi, illetve a belföldi befektetéssel elérhető hozamokat." Más szóval a csúszóleértékelési rendszer egy alsó határt szab meg a belföldi kamatoknak.

Továbbá választ kaphattunk arra, hogyan segíti a monetáris politika a Nemzeti Bank fő célkitűzését, az infláció ütemének csökkentését.

Ezt követően, Radu Mihai a Román Értékpapír Felügyelet alelnökétől megtudhattuk, Romániában ma már számos vállalat kínálja magát a tőzsdén. Mindez annak köszönhető - hangsúlyozta az előadó - hogy Romániában nincsenek korlátok, bármilyen vállalat értékpapírjait engedélyezik a tőzsdén. A román tőzsdét a külföldi befektetők messze elkerülik, mert nem bíznak a román pénzrendszerben.

Náray László elnökhelyettes a globalizációról és a bankok konszolidációjáról beszélt. Előadásában kiemelte a technológiai forradalom szerepét, amely átforgalmazza a társadalom minden szegmensét. Az előadó szólt az innováció fontosságáról és előadásából megtudhattuk, hogy az átalakuló országok előtt milyen feladatok állnak a bankrendszer alakítása során. A konszolidációval kapcsolatban nagyon fontosnak tartja a szabályok betartását, mert szerinte alapvető feltétele, hogy a bankfelügyelet egyfajta prevenciós felfogásban működjön. Fontosnak tartja, hogy a bank fókuszálja tevékenységét, azaz folyamatosan figyelje a világgazdaság tendenciáit és ezek figyelembevételével próbálja felmérni a kockázati gócpontokat.

Fecser Ildikó előadásából a jelenlévők választ kaphattak, miért nagyobb a pesti tőzsde napi forgalma mint a bukarestié. Megtudhattuk, Magyarországon csupán 64 olyan vállalat értékpapírjait engedték a tőzsdére, amelyek már bebizonyították, eleget tudnak tenni a piacgazdálkodás kihívásainak. Az előadó szólt a ki-kiáltásos tőzsde elektronikus tőzsdére való átalakulásáról, amely segítségével a tőzsde kapacitási korlátai is megszűnnének.

Lőrincné Istvánffy Hajna professzor asszony szerint a jó árfolyam a régi, vagyis a stabil, jól kitaposott árfolyam. Sajnos az árfolyampolitika még igen gyenge térségünkben - mondotta a professzor asszony.

A hallgatóságának lehetősége volt kérdéseket intézni az éppen felvetett témával kapcsolatban, így az előadásokat élénk viták követték

Meggyőződésem, hogy a résztvevők igen hasznos információkhoz juthattak az érdekes szakmai előadások során, figyelembe véve azt a tényt is, hogy a két ország magasszintű pénzügyi szakemberei közösen osztották meg ismereteiket a zömével fiatal résztvevőkkel.

Piskolti Éva

**Újdonságok a gazdasági és pénzügyi jogszabályozásban
(folyamatos ismertetés)**

Újdonságok a gazdasági és pénzügyi törvénykezésben

IV. rész

Az alábbi törvények, kormányhatározatok, rendeletek, stb. a Hivatalos Közlöny I. részének 1999. évi 413-566. számaiban jelentek meg. Tartalmi szempontból a következő csoportokra oszthatók:

1. adózás, adóbevallás;
2. állóeszközök amortizációja;
3. munkabérszerződések, munkabérre befizetendő összegek;
4. vám, áfa;
5. privatizálás, kedvezmények kis- és közép-vállalatok részére;
6. pénzügyi auditálás, kereskedelmi társaságok átszervezésének és felszámolásának gyakorlati megszervezése;
7. tőzsdepiaci és RASDAQ-ra vonatkozó rendelkezések;
8. országos kompenzációs rendszer;
9. úttadó, állami oktatást támogató adó;
10. a termelő kereskedelmi társaságok tevékenységi engedélye, egészségügyi engedély.

1.1. A 74-es sz. kormányrendelet (417/1999. sz. H.K.) módosítja a 82/1997 sz. kormányhatározat 26. cikkelyét, amely szerint a Pénzügyminisztérium megváltoztathatja a luxusadót a Román Nemzeti Bank által meghatározott euró/lej árfolyam szerint.

1.2. A 74/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (432/1999-es sz. H.K.) felújítja a 82/1997-es sz. luxus-adóra vonatkozó sürgősségi kormányrendeletet és összes azutáni módosításait.

1.3. A 143/1999-es sz. sürgősségi kormányrendelet (474/1999-es sz. H.K.) megváltoztatja a luxusadó számítási módjára vonatkozó 82/1997-es sz. sürgősségi kormányrendeletet.

1.4. A 166/1999-es sz. kormányrendelet (527/1999-es sz. H.K.) szintén módosítja és kibővíti a 82/1997-es sz. luxusadó alkalmazására vonatkozó sürgősségi kormányrendeletet.

1.5. A 73/1999-es sz. kormányrendelet (419/1999 sz. H.K.) előírja a személyi jövedelem szerinti adózás bevezetését 2000. január 1-től kezdődően. A kormányrendelet szerint az adóköteles személy egész évi összjövedelme kerül adózásra, 18 százaléktól 40 százalékgig terjedő progresszív adókulcsok alapján. A 4-es cikkely szerint adózandók a független tevékenységekből származó jövedelmek, a munkabérből származó jövedelmek, a bérbe adott javakból származó jövedelmek, az osztalékokból és kamatokból származó jövedelmek, és egyéb jövedelmek is. A 6-os cikkely tartalmazza az adómentes jövedelmeket.

1.6. Az 1193/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (517/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a 73/1999-es sz. kormányrendelet gyakorlati alkalmazásában használandó nyomtatványmodelleket.

1.7. A 792/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (435/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a pénzügyi intézetek által az adófizetők tájékoztatását szolgáló metodológiai normákat, előírásokat.

1.8. A 706/1999-es sz. kormányhatározat (440/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a 85/1997-es sz. fizikai személyek adózásáról szóló sürgősségi kormányrendeletre vonatkozó módszertani normákat.

1.9. A 714/1999-es sz. kormányrendelet (444/1999-es sz. H.K.) tartalmazza azokat az eljárásokat, amelyeket a helyi adófizetés megkönnyítésére kell alkalmazni.

1.10. A 128/1999-es sz. kormányrendelet (445/1999-es sz. H.K.) megváltoztatja a 28/1999-es sz. sürgősségi kormányrendeletet, a kereskedelmi egységeket elektronikus kasszagépek használatára kötelezi (2000. jan. 1-től azokat, akik 1998-as évi jövedelme meghaladja az 500 millió lejt, és 2000. április 1-től azokat, akik 1998-as évi jövedelme 100 és 500 millió lej között van).

1.11. A 448/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (449/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a területi pénzügyi igazgatóságok által a kereskedelmi egységek részére kiállítandó adófizetői igazolványt.

1.12. A 127/1999-es sz. kormányrendelet (456/1999-es sz. H.K.) több fiskális törvényt módosít (a leasing-szerződések esetén csak az amortizálás abszolút értékének szintjéig lehet a termelési költségeket terhelni, a szponzorálás nem haladhatja meg a jövedelem vagy adózandó profit 5 százalékát; a 92/1997-es sz. törvény bizonyos részeit is változtatja).

1.13. A 886/1999-es sz. kormányhatározat (546/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a 70/1997-es sz. adóellenőrzésre vonatkozó kormányhatározat alkalmazását szolgáló módszertani normákat.

1.14. A 180/1999-es sürgősségi kormányrendelet (555/15.11.1999-es sz. H.K.) megengedi a munkabérialap 2,5 százalékig terjedő felhasználását szociális alegységek működtetésére, sportlétesítmények, sportklubok, saját iskolák, stb. működtetésére. Ezek a költségek (maximum a fizetési alap 2,5 %-a) profitadó mentesek.

2.1. A 84/1999-es sz. kormányrendelet (423/1999 sz. H.K.) előírja az építkezésben használt, fizikailag és erkölcsileg elavult állóeszközök működésből való felszámolását abban az esetben is, ha nincsenek amortizálva egészen; a még nem amortizált összeget a felszámolás hónapjában lehet a termelési költségekre könyvelni.

3.1. A 143/792/1999-es sz. egészségügyi biztosítási intézet által kiadott rendelet (436/1999-es sz. H.K.) tartalmazza az egészségügyi biztosításban használandó szerződés típusnyomtatványát.

3.2. A 136/1999-es sz. sürgősségi kormányrendelet (461/1999-es sz. H.K.) megváltoztatja és kibővíti a 130/1999-es törvényt, amely szerint a munkakönyv megőrzéséért és nyilvántartásáért a bruttó fizetési alap vagy a biztosítási szerződésben szereplő összeg 0,75 százalékát kell fizetni, ellenkező esetben 0,25 százalékot kell fizetni.

3.3. A 800/1999-es sz. kormányrendelet (488/-1999-es sz. H.K.) megváltoztatja és kibővíti az 539/1998-as sz., a szociális segélyeket célzó pályázatokra vonatkozó kormányrendeletet, tartalmazza az e téren alkalmazandó módszertani normákat.

3.4. A 935/1999-es sz. kormányrendelet (560-/1999-es sz. H.K.) meghatározza, hogy civil szerződéseket lehet kötni olyan tevékenységekre, amelyek nem a kereskedelmi társaság alaptevékenységére vonatkoznak, az ilyen módon alkalmazottak munkabérialapja viszont, nyolcórás munkanapra számítva, nem haladhatja túl a munkakönyves alkalmazottak munkabérialapját.

4.1. A 810/1999-es sz. kormányrendelet (490/1999-es sz. H.K.) jóváhagyja a 2000. évre az importra vonatkozó vámtarifákat.

4.2. Az 1.046/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (525/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a vámgarancia felmentésére vonatkozó módszertani normákat.

5.1. A 797/1999-es sz. kormányrendelet (485/1999-es sz. H.K.) tartalmazza azokat a módszertani normákat, amelyeket a kis- és középvállalatok finanszírozásában kell használni.

6.1. A 79/1999-es sz. kormányrendelet (421/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a kereskedelmi társaságok át-szervezését, felszámolását célzó tevékenységek gyakorlati megszervezését.

6.2. A 119/1999-es sz. kormányrendelet (430/1999-es sz. H.K.) a belső auditálás és megelőző jellegű pénzügyi ellenőrzés műveletét tárgyalja.

6.3. A 403/1999-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (480/1999-es sz. H.K.) Romániában is gyakorlatba lépteti az Európai Közösség IV. számú könyvviteli normáit.

7.1. Az 534/1999-es H.K. tartalmazza a pénzpiacra vonatkozó 15., 16., 17., 18., 19. számú sajátos rendelkezéseket.

8.1. A 685/1999-es sz. kormányhatározat (416/1999 sz. H.K.) tartalmazza a 30 napnál régebbi tartozásokkal vagy kintlevőségekkel rendelkező kereskedelmi társaságok által alkalmazandó módszertani normákat: azok a kereskedelmi társaságok, amelyek számlánkénti összege meghaladja a 100 millió lejt, kötelesek a 2. cikkelyben megadott adatokat interneten közzélni az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium keretében működő Menedzsment- és Számítástechnikai Intézettel.

9.1. A 75/1999-es sz. kormányhatározat (420/1999-es sz. H.K.) kötelezi a kereskedelmi társaságokat, hogy a havi bruttó munkabérialapra számított 2 százalékos állami oktatási alapot utalják át a megyei tanfelügyelőségek számlájára.

9.2. A 806/1999-es sz. kormányrendelet (485/1999-es sz. H.K.) tartalmazza az állami oktatási alap alkal-mazására való módszertani előírásokat.

9.3. A 110/1999-es sz. kormányrendelet (425/1999-es sz. H.K.) megváltoztatja és kibővíti a 118/1996-os sz. útdó-törvényt.

9.4. A 96/1999-es sz. kormányrendelet (426/1999-es sz. H.K.) előírja a gépek technológiai kockázatának csökkentésére felhasználandó alap fizetését, évharmadonként, az előző év forgalmára (cifra de afaceri) számított 4x1000 részt képviselő összeg formájában.

10.1. A 99/1999-es sz. kormányrendelet (423/1999-es sz. H.K.) kötelezi a kereskedelmi társaságokat, hogy rendelkezzenek tevékenységi engedéllyel. A kormányrendelet 1999.10.01-től lépett hatályba.

10.2. A 275/1999-es sz. ipari és kereskedelmi minisztérium által kiadott rendelet (531/1999-es sz. H.K.) tartalmazza a tevékenységi engedélyek kibocsátására, meghosszabbítására, felfüggesztésére, érvénytelenítésére vonatkozó módszertani normákat.

10.3. A 108/1999-es sz. kormányrendelet (429/1999-es sz. H.K.) megváltoztatja és kibővíti az egészségügyi normák be nem tartására előírt büntetéseket.

Pásztor Csaba

H í r e k

© Az RMKT 1999. november 5-én megtartotta a kétévenként soron következő országos küldöttgyűlését. Napirendjén szerepelt: 1. Megemlékezés Széchenyi Istvánról a Magyar Tudomány Napja alkalmából; 2. A ma-gyar nyelvű középiskolai szakoktatás; 3. Beszámoló a Társaság két éves tevékenységéről. Vita; 4. Tájékoztató a Társaság gazdasági-pénzügyi helyzetéről, a pénzügyi Ellenőrző Bizottság beszámolója; 5. Alapszabályzat módosítás; 6. Tisztújítás. Megjegyezzük, hogy az alap-szabályzat módosításával lehetővé vált, hogy a RIF (RMKT Ifjúsági Frakciója) elnöke hivatalból tagja legyen az RMKT országos vezetőségének. Az országos küldöttgyűlés, a tisztújítás napirendjének a keretében, a jelenlegi vezetőség mandátumát egyhangú szavazással meghosszabbította még egy évre. A jelenlegi országos vezetőség összetétele változatlan maradt: dr. Kerekes Jenő elnök, Somai József ügyvezető alelnök, Coltea Tibor gazdasági alelnök, Kelemen Emőke kapcsolattartó alelnök, Szécsi Kálmán oktatási alelnök, illetve kibővült Vass Attila RIF elnökkel.

© November 20-án az RMDSZ ügyvezető elnöksége, az RMGE országos elnökségével közösen, mezőgazdasági tanácskozást szervezett Besztercén. A tanácskozás napirendjén két téma szerepelt: a fogyasztási, értékesítési és hitelszövetkezetek jogi háttere, valamint a civil szervezetek szerepe az agrárpolitikában. Társaságunk részéről Dr. Kerekes Jenő vett részt a tanácskozáson.

© A Romániai Magyar Közgazdász Társaság november 26-án, Marosvásárhelyen tartotta bővített elnökségi gyűlését. Megvitatták azokat a feladatokat, amelyek a nemrég lezajlott tisztújító közgyűlés útmutatásai alapján az RMKT vezetőségére várnak munkájának hatékonyabbá tétele végett: közreműködés a magyar nyelvű középfokú és felsőfokú közgazdászok képzés terén, az együttműködés javítása a helyi szervezetekkel, az Ifjúsági Frakció hatékonyabb támogatása, segítségnyújtás a nagybányai szervezetnek munkája újjászervezésére, helyi szervezetek megalakítása Temesváron és Zilahon, felkészülés a 2000 évi jubileumi közgazdász vándorgyűlésre, az RMKT Hírlevél bővítése, tartalmának javítása, elnevezésének Közgazdász Fórumra változtatása, pénzügyi kérdések, székházbővítés.

© Az RMKT-tagok továbbképzésében fontos helyet foglal el a banki szektorban dolgozók, illetve a terület iránt érdeklődők szakmai képzése. Az 1993-ban indított program keretében számos rendezvényre került sor itthoni és külföldi szakemberek bevonásával. Nagy sikernek örvendett az idén Sepsiszentgyörgyön a Brassói Magyar Diákszövetséggel közösen megszervezett sze-minárium, amely felvetette a rendszeres szakmai találkozók szükségességének kérdését. A budapesti Nemzetközi Bankárképző Központ Rt. önzetlen támogatásának köszönhetően, évente 10-15 bankár vagy végzős diák vesz részt e rangos intézmény tanfolyamain. A januárban induló II. félév programját

remélhetőleg ez év végéig megkapjuk, így érdeklődni lehet a helyi szervezetek vezetőinél, valamint az RMKT központi irodájánál: tel 065-431488. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem pénzügy tanszékének támogatásaként szervezeteink könyvtárai a nyár folyamán kaptak Banküzemtan tankönyvet. Bízunk benne, hogy minél több bankügyi szak-mában dolgozó számára elérhető lesz, és hasznosnak találják.

© A KMDSZ Közgazdász Klubja november 4-7 között, Torockón tartotta meg a Közgazdász Hallgatók IV. Országos Táborát, amelyet a MOL Rt., a Brassai Sámuel Véndiák Alapítvány és a Brassai Sámuel Alapítvány támogatott. A rendezvény nagyon nagy népszerűségnek örvendett az egyetemisták körében. Ez talán azzal magyarázható, hogy olyan időszerű gazdasági kérdéseket vetett fel, amelyek nagy érdeklődést váltottak ki, valamint olyan előadások hangzottak el, mint Orbán Albert: A piacvezető felelősége; Sándor József: A minőség, mint gazdasági tényező; Csák János: MOL stratégia az ezredfordulóra; Varga István: Összehasonlító makrogazdasági elemzés a régióban. Mérési problémák a társadalomtudományokban; Soltész Levente: Románia és Magyarország kereskedelmi kapcsolata az EU-integráció szempontjából; Birinyi György: MOL-fúzió és EU-csatlakozás; Kónya László: MOL Románia-visszatekintés és perspektívák; Birtalan Ákos: A rendszerváltás utáni 10 év gazdasági és politikai vetülete Romániában; Landesz Bernadett: A cégek minősítése, pénzügyi mutatók; Farkas Mária: Kis és középvállalatok támogatása; Mihály Csaba: Kommunikáció a gazdaságban; Neményi József: Feketepiac és korrupció Romániában; Mátis Jenő: interaktív beszélgetés a diákokkal. A hallgatóságnak lehetősége volt kérdéseket intézni az éppen felvetett témával kapcsolatban, így az előadásokat élénk szakmai viták követték. A résztvevők igen hasznos információkhoz juthattak az érdekes és értékes szakmai előadások során.

© „Kisebbségi létünk gyászos eseményekkel terhelt napjait néha felváltják örömteli ünnepek is. Ez a mai nap egy ilyen ritka örömnép - mondta Czirják Árpád plébános, érseki helynök az ünnepélyes hálaadó szentmise bevezetőjében, amikor köszöntötte az ötvenéves találkozóra összegyűlt közgazdász öregdiákokat. 1949-ben a Bolyai egyetemről százharmincnyolc közgazdász indult a fiatalok lendületével, hogy a háború után újra-szerveződő élet tevékeny munkása legyen. Az ötven éves találkozón negyvenöt jelentek meg. Ötvenhét társukat magához szólította az Úr, másokat egészségi vagy családi okok akadályozták meg abban, hogy részt vegyenek a kétnapos ünnepségen. 1999. július 3-án a Műegyetem aulájában negyvenöt vendiák énekelte a „Gaudeamus igitur”-t. Kerekesné László Piroska és Ferencz Hedvig köszöntötték volt professzorukat és az évfolyamtársakat. Ezután mindenki röviden beszámolt életéről, munkájáról, családjáról. Felolvasták azoknak a kollégáknak a leveleit, akik nem lehettek személyesen jelen. Dr. Kerekes Jenő közgazdaságtudományi professzor - annak idején a legfiatalabb tanárunk - beszédében kiemelte, a Bolyai Egyetemen végzett diákok kiválóan megállták helyüket felelős, magas beosztásokban. Az 1949-es promócióból is bankigazgatók, egyetemi és főiskolai tanárok, pénzügyi osztályvezetők, főkönyvelők kerültek ki. Az egyetemi találkozó fénypontja az ARANYDIPLOMA kiosztása volt, amelyet a Romániai Magyar Közgazdász Társaság elnöke nyújtott át ünnepélyesen az ötven évvel ezelőtti, első Bolyai-s évfolyamként végzett hajdani diákoknak. Július 4-én, vasárnap a Szent Mihály templomban hálaadó szentmisét celebrált Dr. Czirják Árpád kanonok, érseki helynök. A már idézett bevezetőben meleg szavakat intézett a

véndiákokhoz. A szentmise végén ünnepi műsor következett: Dr. Kötő József oktatásügyi minisztériumi államtitkár üdvözlő beszédében felhívta a figyelmet az anyanyelvű oktatás fontosságára; Boér Ferenc színművész Kányádi Sándor, Juhász Gyula és Babits Mihály verseit szavalta; Barabás Kásler Magda énekművész Gounod „Ave Maria”-ját énekelte, majd Magyar Zita a Szent Mihály templom karnagya Bach „Toccata”-val zárta az ünnepélyt.

© Könyvtárunk új könyvekkel és folyóiratokkal bővült:

Új könyvek:

^a Vincze Mária: Politici agricole în lume - teorii și realități (Presă Universitară Clujeană, 1999)

^a Mezőgazdaságtól a vidékfejlesztésig (III. Falukonferencia)

^a Országos Területfejlesztési Koncepció

^a Magyarország Régiói (8 kötet) - a Központi Statisztikai Hivatal Kiadása 1998

^a Európa Kislexikon (Az Európai Unió és Magyarország) 1999

^a Dr. Csuth Sándor - dr. Winkler György: A magyarországi Békés és a romániai Arad megye határmenti térség közlekedési és gazdaság-fejlesztési lehetőségei

Folyóiratok:

^a Területi statisztika (a Központi Statisztikai Hivatal folyóirata) 1999 (1, 2, 3, 4 és 5 szám)

^a Falu - Város - Régió, Terület és településfejlesztési folyóirat, 1999

^a Szövetkezés (a Szövetkezeti Kutató Intézet folyóirata 1999/1)

ÚJ KÉZFOGÁS KÖZALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSI PROGRAMJA: (rövid ismertető)

1. Mikrohitel

Hitelösszeg: 1000- 4000 USD; Futamidő : max. 2 év; Türelmi idő: 6 hónap, a tőketörlesztésre; Kamat : 0 százalék; Hitelcél: gépek, felszerelések, ingatlan vásárlása; Sajátérő: nem lehet kevesebb mint a hitel összegének 50 százaléka; Biztosítékok: a hitel összegének 150 százaléka, biztosítékot képezhetnek a hitelből vásárolt eszközök, valamint a vállalkozó által a hitelhez ilyen célra felajánlott egyéb eszközei; Folyósítás: a hitelt a jóváhagyástól számított két hónapon belül fel kell használni, ha erre a vállalkozó nem képes a hitel folyósítását megszünteték; Egy vállalkozás maximum háromszor kaphat a mikrohitel projekt keretében hitelt!

2. Kamattámogatás

A pályázók köre: legalább 1 éve működő egyéni- vagy társasvállalkozás; alkalmazottak száma max. 50; üzletképes vállalkozást kíván a hitellel megvalósítani; a természetes személytulajdonosok tulajdonhányada meghaladja az 50 százalékot; valamely, Románia területén működő kereskedelmi banktól a hitekérelem befogadására szóló nyilatkozattal, vagy érvényes hitelszerződéssel rendelkezik; nincs csőd és felszámolás alatt; A kamattámogatás mértéke: maximum 250 ezer USD nagyságú beruházási, fejlesztési és elsődleges privatizációs hitelekhez igényelhető; a kamattámogatás 1 éven túli, de 5 évnél nem hosszabb futamidejű hitelekhez igényelhető; fejlesztési és beruházási hiteleknél az

adott kamatperiódusra eső USD Libor kamat 70 százaléka; elsődleges privatizációs hiteleknél az adott kamatperiódusra eső USD Libor kamat 100 százaléka.

3. Vissza nem térítendő támogatás

Célja: a helyi közösségek érdekeit legszélesebb körben megvalósító nagy projekteket támogatja; A pályázók köre: helyi önkormányzatok, civil szerveződések, alapítványok, gazdasági társaságok és egyéni vállalkozók; a kérelmező társaságba a többségi tulajdonrész birtokosai határon túl élő magyar nemzetiségű természetes személyek vagy cégeik legyenek; nem áll csőd és felszámolás alatt; nem szegte meg valamely múltbeli szerződéses kötelezettségét az UKK fele; Támogatás nagysága: nem meghatározott; Saját rész: minimum a költségek 50 százaléka.

4. Visszatérítendő támogatás

Támogatás nagysága: 20-80 ezer USD; Kamat: 0; Jutalék: 3 százalék, a támogatás átutalásakor; Projektfinanszírozás: VTT 30 százalék; Önrész készpénzben, minimum 30 százalék; Egyéb forrás 40 százalék (hitel, szakmai és pénzügyi befektetők); Futamidő: maximum 4 év;

Türelmi idő: max. 1 év; Törlesztés: évente egyenlő részletekben, éven belül havonta vagy negyedévente; Jogosultság: elsődleges privatizációban való részvétel; közép vállalkozás, amelynek tulajdonosai vagy többségi tulajdonosai határon túli magyar természetes személyek; a társaság legalább három éve eredményes gazdálkodást folytat; kivétel, a privatizáció MBO része; rendelkezik a támogatás garanciális fedezetével (a vállalkozás tulajdonában lévő vagy a tulajdonosok magánvagyonát képező ingatlanra a közalapítvány javára történő jelzálog bejegyzése a támogatás kétszeres összegének értékében); üzleti terve alapján a támogatás megtérülése biztonsággal elvárható; termelő vagy szolgáltató tevékenységet folytat; a vállalkozásnak nincs átutemeztet vagy lejárt tartozása.

(A fenti információkat a Rajka Péter Vállalkozók Szövetsége, Kolozsvár, Dacia u. 3. szolgáltatja. Megjegyezzük, hogy a részletes információk, útmutatások a vállalkozásfejlesztő központokban megtalálhatók).

Tekintettel az egyre szaporodó szakmai írásokra, közlönyünk jelen számától kezdődően HÍRLEVÉL elnevezés helyett KÖZGAZDÁSZ FÓRUM elnevezéssel jelenik meg.

KÖZGAZDÁSZ FÓRUM

Kiadja a Romániai Magyar Közgazdász Társaság

Cím: 3400 Kolozsvár, Pietroasa u. 12. sz, Tel/fax: 064-431488 e-mail: rmkt@mail.soroscj.ro

Főszerkesztő: Somai József

Szerkesztő bizottság: dr. Kerekes Jenő, Colpea Tibor, Kelemen Emőke, Szécsi Kálmán

Technikai szerkesztés: Kelemen Jutka, Piskolti Éva